

Cl 2807 16

SERMO VERSI-
BVS COMPRAEHENSVS
ET HABITVS AB AMBROSIO
LOBASSERO MAGISTRO BONARVM
ARTIVM, CVM NOVIS MAGISTRIS
SCOLASTICI HONORES DE-
CERNERENTVR LIPSIAE,
ANNO

M. D. XLIX.

HVIC ADDITA EST,
FORMA DECLARATIONIS
ET RENVTIATIONIS
ILLORVM.

LIPSIÆ
IN OFFICINA VALENTINI
PAPAE.

18.

SERMO VERTI

DE COMPARATIONE

ET HABITVS AB AMBROSIO

FORASSERO MAGISTRO BONAVM

ARTVM CIVI NOVVS MAGISTRIS

SCOLASTICI HONORIS DE

GERMANTHUR LIPSIAS

ANNO

M. D. XLIX

EVIS AD DITA EST

FORMA DECLARATIONIS

ET REVISIONIS

ILLORVM

LIPSIAS

IN OFFICINA VALENTINI

PATRI

12

AMBROSIVS LO
BASSERVS OPT. ARTI
VM MAGISTER, AMPLISS. DOMI
NO VLRICHO MORDEISSIO IVRIS
CONS. EXIMIO ILLVSTRIS,

Principis Mauricij EL. consiliario Præc.

D. S. colendiss.

S. D.

SAPIENTER institutum est, uel aliter potius fie
ri non debuit, quàm ut autoritate præcipua & legi
tima potestate, conuentus scolastici cum munirentur
tum exornarentur, simul ut species horum esset præ
clarior & augustior, simul etiam ut ordo conserua
retur, necessarius ad diuturnitatem omnium communitatum, quas
dissipari & euerti scimus, quoties audaciæ & licentiæ improborum
in his locus relinquitur. Itaque seruatur adhuc in Academijs ubique,
ut, quicquid geritur atque fit, id titulo Ecclesiastici Iuris, & Impe
ratoriæ Maiestatis confirmetur atq; stabiliatur. Cum autem imprimis
& utilitas instituti huius cognoscatur, & decus emineat, in collatio
nibus honorum & dignitatis scolasticæ, quando aliqui petentes di
gni iudicantur, qui & insignibus quibusdam doctrinæ augeantur,
& honestate nominis illustrentur, & accipiant præmia studij & in
dustriæ suæ, quibusque iam quasi prouinciæ dantur, colendæ uirtu
tis & exercendarum artium bonarum, & profitendi philosophi
am: Tum igitur is cuius animaduersioni & curæ commissa est conser
uatio & respectus Rei scolasticæ in aliqua Academia, suam uicem, si
ipse præsens esse non potest, committere alteri & delegare consue
uit. Quod munus cum mihi tributum nuper iterum fuisset, et pete
rent titulum scolastici Magisterij, adolescentes aliquot, sanè cum bo
ni ac prudentes, tum diligenter et sedulò uersati in studijs liberalium
disciplinarum, id quod laudabiliter probarunt in examine responsi
onibus suis: Ego nescio quo afflatu poëta repentinus, & cupiditate

A 2

quadam

quadam nostrorum studiorum incensus, & honori futurorum Magi-
strorum inservire studens, ut ille actus grandior quodammodo, aut
minus saltem humilis uideretur, Composui uersus quosdam, qui à me
solennis de more habendæ orationis pronuntiarentur. Placuit au-
tem à consuetudine non recedere, tametsi genus hoc sua natura libe-
rum, quidlibet audendi potestatem mihi concedere uideretur. Itaque
& quædam quamuis numeris & carmine effrangentur, tamen sermone
pedestri procedere reperientur, Et in nonnullis inculcatione qua-
dam nominum nostratium & rituum presentium, Latinæ linguæ
proprietas & decus non potuimus tueri. Sed qualiacunque hæc
sint, Tibi V. C. L. qui significabas te ijs quæ audiisses, cum quidem
negotijs Reip. impeditus, aduenisses paulò serius, admodum delecta-
tum fuisse, & requirebas ad legendum, publicè transmittere uolui,
simul ut quanti facerem iudicium approbationis tuæ ostenderem, si-
mul etiam ut alijs quibusdam qui cupere se edi hæc significassent, gra-
tificaremur. Addita est & declarationis atque renuntiationis forma,
et oratiūcula habita à M. Donato Zolnero M. Rectore nostro, breuis
illa quidem, sed non indigna lectione studiosorum literarū bonarum.
Cætera autem omissa nunc sunt, quod, quoniam, ut scis, subito occasio
mihi hinc migrandi ad C. L. April. oblata fuit, ego hic me adhuc præ-
sente ista edi uellem, quibus tam in breui temporis spacio pluriū
elaboratio adiungi non potuit. Tu ualebis, & meam exi-
stimationem ac spem de pr. hum. T. boni consules, &
hos conatus nostros defendes contra arro-
siunculas inuidorum & maleuolorum,
si qui tamen erunt, qui hæc tam
parua impetere non dedi-
gnabuntur. Vale Id.

April.

Cœlestes

O Elestes sophiæ thesauros carmine
pando,
Atq; omni melius donum mortali-
bus auro
A quo censetur nostræ præstantia
mentis

Concessum à superis, uos aspirate canenti,
Et mea per uestras deducite carmina laudes
Musæ Tespiades, non hæc indebita posco:
Nam uobis tenuis nostræ præconia uocis
A me donantur, uestra hæc sunt munera, uestrum
In mundo clarum fulget sapientia donum.

Vos autem, nostri qui confluxistis honoris
Causa, pectoribus totis linguisque fauentes
Ingenium uestris studijs accendite nostrum.
Auribus his etenim dignam talique teatro
Elegi causam, & graue uersibus argumentum
Tractandum nostris: non qualis sæpe poetas
Fabula ludentes exercet, non mihi quondam
Herculeis manibus dicentur monstra subacta,
Non Hecates raptus, lachrimæ, questusque parentis,
Non ad Cadmeas fratrum certamina Thebas,
Non fera seditio, non bella minæq; Gigantum
In superos, manibus magno uelut aggere montes
Aequantum cœlo, diuum trepidante cohorte,
Hac se materia, uanoque labore fatigent
Quorum delectat tantum res ludicra corda,
Qui possunt etiam nugis puerilibus aures
Donare, atque oculos mimo præbere procaci,
At mihi propositum est humani pangere uersu
Laudes ingenij, uarijs Deus ipse Deus quod
Artibus instruxit, uerum uirtutis amorem

A 3

Desu=

Desuper infundens & puri luminis astro
Accendens, illi diuinæ particulam auræ
Inspirans. uerum prius hic exordia rerum
Atque opus immensum mundi repetetur ab alto.

Principiò dextra magna uerbóque potenti
Aeternus summúsque Deus formauit Olympum
Ornatum stellis, positu quæ mille figuras
Ostendunt cœlo spectandas nocte serena.
Ex his quinque uago motu quæ semper aguntur,
Atque sua terras lustrantem lampade Phœbum,
Et spatijs certis reparantem cornua Lunam
Orbibus infixit proprijs, qui motibus annos
Menses atque dies & certo tempora cursu
Dinumerant, æstus hi secum, frigora secum
Temperiemque ferunt, quibus omnia corpora uitam
Exortúsque suos debent, hinc ille sacrati
Ingenij uigor est: O quanta potentia cœli
Summi quanta Dei uis est qui talia fecit.

Posthac formatam terram grauitate deorsum
Merfit & in medio iussit subsidere mundo
Calcandam pedibus nostris, qua partibus extat
Densior illa suis: nam cætera frigidus humor
Irrigat & latas terræ complectitur oras
Littoribus curuis extensus & undique ripis
Diffusus, sed utrumque globum prope circuit aër
Aëra quin etiam constringit lucida flamma
Quæ leuitate sua tangit loca concaua Lunæ.

Sic ubi disposuit stellas, elementaque mundi
Diduxit, pulchro distinguens ordine cuncta:
Tum uolucres rapidis suspendit in aëre pennis,
Altaque squamosos demersit in æquora pisces.

Præterea formis uarijs animalia terris
Imposuit, pastumque dedit uictumque perennem
Fructibus

Fruētibus atque herbis illis seruire paratis:
His quoq; diuersos Deus inspirauit odores,
Et uires tribuit medicas, ut languida morbis
Corpora sanarent humanis usibus aptæ.
Ipsa sed ingenti rerum discrimine bruta
Secreuit pater omnipotens, hæc mole diremit
Corporis, illa sono, quædam feritate notauit
Immani, quædam contra mansueta reliquit:
Pellibus hæc texit cum molli uellere pili,
His rigidis sepsit horrentia corpora setis,
His duros dentes, uncos his addidit ungues,
Illis aduersas sæua ad certamina frontes
Armauit, uirésque dedit quo tristia damna
Horridaque à membris arcere pericula possent.

Ast hominem solum produxit corpore nudum
Infirmumque Deus, soli non addidit arma,
Nutricum non lacte modo & non matris egentem
Auxilio tantum, sed uiribus omnibus orbem
Effinxit, terras molli uix calce prementem
Post annos aliquot, præmanlis tempore multo
Escis utentem, lachrimis fletuq; notantem
Auspicium miseræ tristisque incommoda uitæ.

Hactenus inferior longè peiorque relicta est
Conditio humanæ naturæ: at cuncta supremus
Iuppiter ingenij & rationis dote rependit.
Namque hominum uarias instruxit corda per artes
Ingeniumq; capax sua quod simulacra referret
Indidit ut posset causas penetrare remotas
Rerum naturæ, fontesq; aperire latentes. (fortis

Hoc opus est hominis, nostræ hæc sunt munia
Cumq; alia aspiciant animalia cuncta deorsum
Ad terram & pronis oculis sua gramina quærant
Ut possint saltem uitam producere inertem,
Humanos

Humanos uultus aduersos conditor alto
Opposuit cœlo, superâsque erexit in auras
Aethera spectantes & lucida sydera cœli.

Huc animos etiam terrena fece carentes
Corporis inclusos uinclis & carcere cæco
Eniti & priscas sedes patriamque priorem
Quo possent pacto uel parte reuifere iussit
Ille opifex rerum, sic inclarescere nobis
Se cupiens, pandens rerum miracula tanta
Tantâque recludens uasti mysteria mundi.

Omnibus ergo Deus, manibus quacûncq; creauit
Sanctius hoc animal & mente potentius alta
Formauit, latum cui scepra gerenda per orbem
Imperiumque dedit firmum & parere coegit
Omnia quæ tellus quæ denique pontus & aër
Sustinet, & uasto quacûnque fouentur in orbe
Omnia subiiciens illi pecudésque ferâsque,
Ligna, herbas, lapides, gemmas, preciosa metalla
Et pictas uolucres, piscésque & grandia cete.

Non tamen hæc uiles tantum concessit in usus
Mortalis uitæ, sed ab his nos discere rebus
Atque his naturis uoluit sublimia mente
Eruere & cœli paulatim scandere regna
Ingenio, & factis se nos cognoscere regem
Et uerum artificem mirè qui condiderit res
Omnes contentas cœlo terrâque marique.

Sustulit hæc animos hominum admiratio rerum
Mouit & illarum ueras perquirere causas
Vnde hominum genus, & quæ sit natura creatis
Rebus, & effectus qui causas quâsque sequantur,
Quæ uis impellat cœlos, & sydera certis
Legibus, æterno constantique ordine uerset.

Hinc sese in uarias findit sapientia sectas

Quarum

Quarum præcipuæ & longè diuersa tenentes
Dogmata non paucis torserunt pectora quondam.

Nam quidam cunctis in rebus constituentes
Fortunam dominam ac casum qui cuncta gubernet,
Cuius & ad nutum sint omnia facta cadantque:
Nil uel naturæ causis superisue relinquunt,
Quos cura expertes alto languere ueterno
Tradunt & solo hoc foelices atque beatos.

Sed quorum melior sedit sententia cordi
Esse aliquam mentem, cœlestem, cunctipotentem
Aeternamque docent, cui sint mortalia curæ:
Quæ mortale genus propenso numine seruet,
Respiciatque hominum res tristes atque labores,
Arbitrioque suo quæ res moueatque regatque,
Quæ sit inexhaustus fons rerum & causa perennis.

Hæc quondam anxietas & contemplatio torlit
Gallorum Druidas, Indorum Gymnosophistas,
Perfarumque Magos, Chaldaeos sydera cœli
Ante alios summa cura studioque notantes:
Inde sacerdotes Aegypti, siue prophetas,
Græcorumque sophos, Rhomanorum sapientes
Nomine dissimiles res materiâsque professos
Non ita diuersas, studium namque omnibus unum
Hoc fuit ac tales habuit sapientia metas
Ipsi propositas, quo rerum exordia possent
Factorumque Deum fugientem lumina nostri
Conspectus, acie saltem cognoscere mentis
Per res quæ nostris mortalibus aspiciendæ
Sunt oculis, etenim Deus hæc dedit organa nobis
Discendi causa & stellas motusque tuendi
Cœlestes, ueluti constat sensisse Platonem.

Foelices igitur quibus hæc cognoscere mentemque
Eripere è uinclis terreni corporis, atque

B

Ingenij

Ingenij passu cœli conscendere templa
Cura fuit, non res, non uis humana profecto
Ista fuit, uerum præstantes lumine mentis
Natura hos inter diuos hominésque locauit
Heroas lati rectores orbis, ab illis
Prodita relligio primum cœtusque coacti
Sunt hominum & sanctis firmatae legibus urbes.

Námque fuit tempus quoddam cum rura colentes
Mortales miseri cultu uictuque ferino
Vitam transigerent, uiolento cuncta gerentes
Robore, ceu pecudes & quos agit effera cordis
Sæuities, ursi, pardi, toruique leones,
Atque lupi à quibus effinxere Lycaonas olim
Vates, atque hominũ sæua atque immania monstra.
Non tunc connubium, nec erant tunc pignora certa,
Non cultus diuum, nec relligionis honores
Florebant, non mos, non ius, non ulla uigebat
Lex, æqui nullum fuit & discrimen iniqui:
Sed quicquid rabies, furor, aut insana uoluntas
Iusserat, hoc æquum, iustum, fuit atque decorum.

Tempore quo sapiens, quoddã ceu numen ab alto
Demissus, postquam tantam rationis ad omnes
Res aptam egregias uim perspexisset inesse
Mentibus humanis, homines perduxit in unum
Contraxitque locum, raptos ceu flumine dulci
Eloquio & rerum persuasos utilitate
Paulatim hos docuit ueteri ueritate relicta
Mitibus ingenijs mansuetam degere uitam.

Sic ergo hos statuit cœtus urbésque uocauit
Illos conuentus, firmo quos iure ligatos
Et legum uinclis constrictos, atque minaci
Voce magistratus nulli sine iure nocere
Permisit, uerum iustumq; bonumq; tueri

Iussit,

Iussit, & in uita tota rebusq; gerendis
Publica priuatis praepone rebus,
Atque fidem colere & promptè sua reddere iura
Cuilibet, officio sic & ratione iubente:
Efficere ut quicquid non unus posset & alter
Viribus atq; operis, id quò per mutua iunctis
Multi praestarent, ut opis nullius egena
Vita foret, quin cum non omnes omnia soli
Possimus, tamen hæc possemus ut omnia iuncti
Dum qui deficiat, semper uicina requirat
Auxilia, & rebus succurrat proximus arctis.

Hoc uitæ uinclum est, hæc est coniunctio nostri
Conuictus, hæc nos omnes collegit in unum
Causa locum, tanquam cœlesti uoce uocatos
Prudentis magnique uiri, qui singula rerum
Momenta expendens ciuiles ordine certo
Res statuit, pulchrè distinguens munera uitæ:
Hos regnare iubens, ast illos iussa subire,
Atque magistratus decreta facessere cogens.

Sed nondum planè mortalia pectora labem
Exuere & priscum deponere corda furorem
Atque minas poterant, non uis, non ulla potestas
Stringebat rabiem, superante libidine leges.
Hos igitur cernens superum terrore regendos
Vir sapiens, diuos monstrauit & esse timendos
Præcepit (noménque Deo fuit inde petitum)
Quem docuit certa ratione modóque colendum
Ultorem scelerum, iustum, qui crimina dignis
Non solum pœnis uerum & benefacta rependat
Mercede ingenti. & ne longè exempla petamus:
Talibus auspicijs etenim pulcherrima Roma
Cœpta atque aucta fuit: namq; illam Romulus urbem
Legibus ornauit primum ac fundauit, & inde

B 2

Iura

Iura dedit cunctos populo seruanda per annos.

Post hunc Pompilius Ceretum de gente profectus
Is cui sacratae tribuerunt nomina leges,
Illi succedens, quo non uir iustior alter,
Ritus sacrorum populo cultusque Deorum
Instituit, falsos licet hos errore prophano
Illius aetatis ualidos tamen atque potentes
Qui possent animos hominum frenare feroces
Militiae assuetos, spacijs patrijsque profectos
Vndique diuersis, ceu quos de rure coactos
Vrbibus inclusit uir prouidus atque disertus.
Atque ut Mercurium taceam, teque Orphea, quorum
Eloquio dulci & prudenti pectoris astu
Compulsi primum struxerunt moenia gentes.
Nec referam qui nos nosmet cognoscere primum
Iussit qui ueram summo deduxit Olympo
Doctrinam morum, cultusque inuexit in urbes
Atque domos, sanctas scribens in pectore leges.
Quid dicam sanctum Mosen aliosque prophetas
Quorum caelestis rexit sapientia mentes:
Non fuit hoc illis studium & non omnibus illud
Consilium & ut populi mores moderamine certo
Dirigerent, rectae monstrantes commoda uitae,
Atque modum certum quo nobis tempore cuncto
Rebus in humanis iustumque piuumque tenere
Non ui non armis cuiquam nec fraude nocere,
Sed recti officij fines seruare liceret,
Quo nihil in toto melius nec pulchrius orbe:
Ipse suo clarus non sic nitet Hesperus ortu,
Non etiam fulget tam puro lumine Titan
Linquens mane nouo radijs fulgentibus undas.
O urbes igitur foelices atque beatas
Quas sibi commissas sapiens regit atque gubernat:

Aut

Aut qui sceptrā gerit rebus propensus honestis
His studijs quantum licitum est contendere mente
Inuigilat, quibus extremus sapientia finis
Metāque proposita est, ad quam contendere cursu
Vos decet & totas animi depromere uires :
Non ut communes tantum disponere recte
Res liceat, uerum priuatam degere uitam
Possitis placidam, non uī non lege coacti,
Sed quo uos faciles deducit prona uoluntas.
Hoc etenim nobis talis sapientia prestat,
Quæ fines hominis, fontesque inquirat honesti:
Ut quod mortales alij formidine pœnæ
Impulsi faciunt, hoc nos uirtutis amore
Utrò prestantes re delectemur honesta.
Nam recti ratio studijs exculpta frequenter
Per se flagitij blandæque libidinis hostis
Affectus omnes animi fauôsque dolores
Compescens, placidoque rudes moderamine mores
Componens, nobis lex est certissima uitæ,
Et nos ad ueram deducens regula laudem.
Quàm tibi si firmo proponas corde tenendam
Rebus in aduersis si mens tua fracta fatiscit
Aut latis turget, medium seruare modumque
Inter utramque potes fortem, te namque coercens
Utrinque extremis, constringes uela secundo
Flamine, & aduersis uteris remige uentis.

Si leuis ambitio & populari nixa fauore
Gloria sublimi succendit pectora fastu,
Hic facilis morbo tali medicina parata est:
Feruēt amore iecur, sunt hic solatia amoris,
Sunt precepta quibus possis restringere flammam :
Sentis auariciam & cura torqueris habendi
Aptam materiam luxus conamine multo

Diuitias quærens ne quis sit ditior alter
Cuius constructis nummis tam splendeat arca,
Aut mensa appositis uarijs & dulcibus escis,
Aut auro niteat, licet hinc cognoscere nostram
Naturam paucis contentam spernere magnos
Sumtus, atque epulis modicè gaudere paratis.

Si breuiter toto quæcunque adamantur in orbe
Te capiunt specie ualde applaudentia falsa,
Hinc cuncta addisces uani ludibria mundi,
Et tantum folijs esse assimulata caducis.

Virtutem solam uero splendore nitentem
Ad uitam nobis rectam & conferre beatam:
Nullis obiectam uentis nullisue procellis
Fortunæ, stabili suffultam robore mentis,
Et se contentam, porro non poscere uitæ
Præsidium instabilis fortunæ aut corporis ullum.

Hi sunt thesauri quos hæc sapientia iactat,
Et bona certa quibus se uenditat illa, decusque
Hoc ingens, hæc est hominum præstantia mentis,
Qui rerum causas naturæ altosque recessus
Exquirunt studijs peruestigantque labore.

Vt non commemorem quæ cætera commoda uitæ
Hinc ueniant & quàm sit in his immensa uoluptas
Artibus ac studijs. quis enim non quæso fatetur?
Quam sit iucundum cognoscere quàmque suaue,
Quo sint quæque modo res ortæ, quòque uicissim
Labantur tandem naturæ lege iubente.

Vt calefacta suo complectens semina terra
In gremio primum uiridanti germine plantam
Eliciat, fibris nixam, mox caule rotundo
Erigat ac demum fragranti flore coronet.
Vnde niues, pluuia, rores, canæque pruina
Et raræ nubes & cœli discolor arcus,

Ac

Ac rapidi uenti, & metuendo crine Cometae.
Cætera ne dicam coelo spectanda marique,
Quæque uel in terra uel sub tellure uidenda
Noscendi mira capiunt dulcedine mentes.
Quò magis hos laudo, qui tantas pectore curas
Suscipiunt & res tantas cognoscere tentant:
Quos certum est supra mortalem conditionem
Altius ingenij prouectos uiribus, omnes
Tantum alios homines doctrinæ uincere laude,
Quantum mortales animalia cætera uincunt.
In quorum numero merito comprehendimus illos
Quos iuuenes summis titulis hoc tempore dignos
Ingentis ueluti doctrinæ dona merentes
Candida iudicij nostri censura probauit.
Quorum nunc quantum dabitur comprædere uersu,
Nomina cum patria & generis cognomina dicam:
Quandoquidem ritus hoc poscit norma uetusti,
Exigit & iuris ratio, ut distincta notentur
Nomina cum genere & patria, quibus addit honorũ
Publica promeritos titulos cultura scolarum.
Hæc etsi sunt dura sonis, & uoce molesta
Auribus externis (si quis legat ista) futura:
Nos tamen exposuisse iuuet, ueniãque precata
Pieris extremum hunc etiam mea concinat actum.
Primus Matthias ueniens de gente Borussa
Schumannus proprio generis cognomine dictus.
Proxima post primum iuuenis loca Leucopetreus
Bartholomeus habet Vuagnera è gente creatus.
Tertius hinc sequitur matri patrique superstes
Lazarus à longo deducens nomina campo,
Quem tulit argento diues Ioachimica uallis.
Quartus VVolfgangus patrio cognomine dictus
Harderus, claro quo gaudet Lipsia partu.

Quintus

Quintus in hoc numero Gaspar de gente Boëma
Nomē habens, hunc urbs iuuenem Stolpena creauit.
Sextus Ioannes, tribuit cui nomen equestre
Rennerus pater. huic orto de montibus Annæ
Septimus, a simili prænominē iungitur, Hospes
Cui cognomentum uirtus concessit auorum,
Cuius & agnoscit Francorum Bosphorus ortum.
Huic se Gregorius coniungit in ordine, nostræ
Vicinus patriæ quem Zegendorpius almo
Lefnicio eduxit, celsæ sub monte Schnebergæ.
Nonus ab hinc fulget Cygneæ clara propago
Mattheus, cui si studio mutare secundam
Cum prima liceat uocalem nomine Fleccus
Flaccus erit Lyricos inter lux magna poetas.
Hunc decimus sequitur patris prænominā natus
Pfeffingerus habens, referens uirtute parentem,
Doctrina æqualis patri & pietate futurus
Olim si illius sic per uestigia perget:
Quem genitor Belgræ produxit ad Albidos undas.
Excipit Henricus decimum Brauerus, in urbe
Nostra Lipsiaca natus. coniungitur illi
Proximus Eusebius Vildeca ē gente uetusta
Cuius Cygneæ clarissima stemmata fulgent.
Tertius à decimo V Vagneri germine natus
Sacrum cui posuit nomen baptisma Philippo:
Cuius Pegauium patria est. sed proximus illum
Tangit Ioannes Erithreus, quem Neopyrgus
Patria progenuit. sequiturque Antonius illum
Forstensis, patrium cui contulit amphora nomen.
Ast hunc Andreas Gando comitatur, amicum
Quem Spremberga uirum nobis huc misit. ab illo
Ultimus est proprio Martinus nomine, natus
Gorlicij, qui de Francisci uoce minuta

France-

Frenceliæ antiquæ prætendit nomina gentis.
Hos ergo Ambrosius qui Lobasserus auito
Nomine compellor, Procancellarius huius
Gymnasij: Postquam nobis hæc munera Princeps
Contulit Augustus, Martis dum mœnia Pyrgi
Iustitia regeret, dux illustrissimus almæ
Saxoniam, pinguis quo nunc Thuringia gaudet
Præside, Misniacis qui Marchio regnat in oris,
Nostri Gymnasij Mœcenas atque Patronus:
Hos inquam, postquam mihi nunc concessa potestas,
Hæc quæ Pontificis fundata est legibus olim,
Promoueo cunctos pariter, fierique Magistros
Permitto ut liceat, dans illis iura docendi,
Cunctaque ab antiquo ralem spectantia honorem.
Porro exercendi & gestandi insignia, quæ sunt
Ordinis illorum, quorum doctrina probata,
Et uirtus meruit pretiosæ præmia palmæ:
Ut possint dici Doctores atque Magistri
In rectis sophiæ studijs, atque artibus illis
Quas nos humanas merito uocitare solemus.

Vos porro his auctos titulis pro munere tanto
Gymnasio nostro sancto ceu fœdere iungo,
Illique astringo, cuius defendere partes
Vos decet & nitidum studijs decus addere nostris
Atque incrementum, latèque extendere fines
Illorum ingenio & doctrina, In nomine Patris,
Et Nati summi qui fert simulacra Parentis,
Et sancti flatus de Nato & Patre fluentis,
Secula qui regnat Deus omnia, nomine trinus
Verum diuina natura numinis unus,

A M E N.

Dixi.

C

Oratio

ORATIO PO-
STEA HABITA A M. RE-
CTORE ACADEMIAE, VT MOS
EST, QVA CREATI DECLARA-
TIQVE MAGISTRI HI
FVERVNT.

AEPE AC MVLTVM, ET ORA-
tionem audistis & scripta legistis eo-
rum, qui ordinem & uiam quandam
studiorum laudarent, & ostenderent
non modo ad dignitatem illorum uti-
le esse, sed ad conseruationem omni-
no necessarium, constitui quosdam
professionum gradus, ut ratione certa doctrina pro-
grediatur. Quapropter hoc tempore illa inculcanda
non putauit. Aut enim cum taedio uestro iam nota re-
petenda, aut cum periculo alia excogitanda essent,
quorum utrunq; quoniam uitare sine reprehensione
possumus, concedetur mihi, ni fallor, ut mihi simul
atq; uobis parcam. Hoc tamen dicendum est. Quem-
admodum honorum & dignitatum in scolis gradus
propter inanem pompam, & ineptias quasdam colla-
tionum necnon alia uitia, tam petentium, quam tribu-
entium irrisos aliquando fortasse non immerito fuisse
scimus: Ita nobis qui & ornamenta & stabilimenta
quaedam bonarum artium & disciplinae & scolasticae
administrationis retinere cupimus, diligenter esse ui-
dendum, in conferendo non modo ne ineptè & ridi-
culè, sed ne perperam & male aliquid fiat. Non redi-
mi pecunia oportet hanc declarationem, ut aliquis is
esse publicè renunciatur, qui alios docere & optimis
praecipis

præceptis vitæ ac morum instruere debet: Non recte
est promoueri aliquem adminiculo beneuolentiæ ali-
enæ: Sed debetur hæc præstantia cum doctrinæ atq;
eruditioni maximè, tum singulari humanitati atque
uirtuti, tum uerò inprimis pietati & religioni. Quæ si
in aliquo reperta fuerint, diligenti inquisitione eorū,
quorum huic rei studium & industria præfici solet:
Quis erit iam qui improbare hæc præconia, aut ge-
stus aut actionem quandam solennem in hoc genere
uituperare ausit? Oportet enim aliquo certo ritu qua-
si, festiuitates istas peragi, qui si inanes sunt & futiles,
iure optimo damnantur: sin & speciem habent digni-
tatis, & rationem utilitatis, nimis sunt fastidiosi ij qui
rebus quibusdam alienis ab his temporibus atq; mori-
bus offenduntur. Semper enim in publicis negotijs,
quasi actus quosdam seruari necesse est. In quibus ni-
si manifestè uitiosum aliquid insit, mutatio crimine le-
uitatis uix potest carere. Cum autem doctissimus uir,
qui munere & uice nunc Cancellarij fungitur, ante
me luculento sermone, de studijs bonarum artium &
Philosophiæ cultu uersibus disseruerit, si, ut confidi-
mus, probauit uobis, & esse rerum humanarum hoc
decus pulcerrimum, & robur firmissimum, ij nimi-
rum qui producti in præsentia, hic in conspectu omni-
um assunt, cum suffragia tulerint doctissimorum uiro-
rum in hac parte maximæ diligentia & laboris & pro-
fectus sui, fauorem & uenerationem uestram mere-
buntur, qui profectò, neq; se in hoc discrimen famæ
& nominis sui demittere imparati à uirtute & sapien-
tia ausi fuissent, neq; nostra communitas, nisi doctri-
na & humanitate eorum perspecta, hunc ijs falsò ho-
norem haberet, ut cum potestatem profitendi bonas
litteras atque artes his tribueret, tum omni iure & auto-

ritate tanquam Magistros publicos, auget atque extolleret. Quare si literarum & artium bonarum cognitio, si directus ad ueritatis curam animus, si probitas uitæ laudem merentur, par est ut ij, quorum causa hic conuentus habetur, & quibus à me concessio legitimæ autoritatis, & huius gradus sublimitas, & Magisterij præstantia, confirmanda est, à uobis & amentur & magnifient, & defendantur & obseruentur. Sed hoc etiam ipsi facile consequentur officijs humanitatis suæ, & in professione artium bonarum industria, & assiduitate & fide. Nos autem quod superest, exequamur, & quasi extremam manum huic operi imponamus. Mea enim est hec curatio quam publico Communitatis studij bonarum artium nomine sustineo & gero. quoniam post examen acre & seuerum, in quo inuenti sunt digni testimonio præclaro iudicij nostri, nunc producti in publicum, autoritate potestatis legitimæ, concessionem fuerunt adepti, ut Magistros fieri crearique liceret. Ideo simul ipsorum honoris causa, & ut præmia debita, ingenij & studij & industriæ contentionibus, fideliter persoluantur, et exemplo, ut adolescentia ad similes honestatis conatus incitetur, studium & opera mea, id quod restat perficiet. Quapropter uos qui coram nobis hic apparetis, & de quibus iam dudum uerba fiunt: Accedite propius, & hunc editiorem locum, uobis præparatum conscendite, ut ijs obseruatis, quæ more maiorum obseruari solent, ita Renunciemini Magistri optimarum disciplinarum atque artium, & hanc professionem exercere confidenter possitis.

Ascen-

ASCENDITE.

Ac primum, hanc Cathedram assignatam publicæ doctrinæ professoribus, nunc uobiscum comunico, & in horum numerum atque ordinem uos aggregando refero, ut exæquari aliorum omnium excellentiæ uos sciatis, & operam detis, ut splendorem loci huius tueri atque conseruare possitis.

Secundo, Violaceæ purpuræ flore redimita capita uestra, uobis imponens hos pileos, exorno, ut memineritis quasi imperij cuiusdam insignia uos deinceps gesturos esse, non belli sæpe uituperabilium, sed bonarum artium semper laudabilium certaminum, & hunc cultum regni contemplantes, cauebitis ne ulla turpitudine, aut leuitate, aut probro conditionem uestram contaminetis.

Tertio, uestris digitis adiungens annulos aureos, hos gestandi uobis ius tribuo: Cuius ornamentum consideratio ad similem curam commouere debet animos uestros, eius de quo paulò ante dixi dignitatis & honestatis conseruandæ.

Quarto, trado singulis librum continentem monumenta ingenij & doctrinæ sapientissimorum ueterum: Quem quidem accipitis clausum, ut cogitetis occulta & abstrusa esse præcepta sapientiæ, & uestro labore indies magis magisque exquirenda: Ideoque & aperire unumquénque librum suum uolo. aperite libros. Neq; uos tantum uobis illa uestigabit, sed quasi uenationem opimam alijs quoque discendi cupidis impertiri non dubitabit.

Atque nunc his peractis, Quod ad honorem æterni Dei Patris Saluatoris nostri Iesu Christi fiat, & augeat atq; ornet pias & religiosas communitates Scholasticas.

Ego Donatus Zolnerus Camicianus, bonarum
artium Magister, Academiae huius celeberrimae Re-
ctor, publica autoritate qua fungor:

Matthiam Schumannum Toronensem

Bartholomeum Vuagnerū Vuciffenfensem

Lazarum Lengenfelder Vallengem

Vuolfgangum Harder Lipzensem

Casparum Boënum Stolpensem

Ioannem Rennerum Annabergensem

Ioannem Vuirt Ochsenfartensem

Gregorium Zechendorfer Lefnizensem

Te Matthiam Fleckum Zuuicauensem

Ioannem Pfeffingerum Belgeranum

Henricum Brauerum Lipzensem

Eusebium Vuildeck Zuuicauensem

Philippum Vuagnerum Pegauensem

Ioannem Roth Neumburgensem

Antonium Kruger Forstensem

Andream Gando Sprembergensem

Martinum Frentzel Gorlizensem

Vos inquam uniuersos & singulos Ego optimarum
disciplinarum atq; artium & totius Philosophiae Do-
ctores facio & creo, Magistrósq; esse publicè hic pro-
nuntio: Et confero uobis ius ac potestatem exercendi
loco uestro scolastica munera, disputandi, prælegen-
di, instituendi, & quicquid Magistris artium optimo
iure conuenit, tam apud nos, quam alibi ubicunque
locorum.

Quam potestatem & dignitatem, nunc (quod
Reipublicae & Vniuersitati in primis scolasticae, &
ordini nostro, uobisque singulatim bene & feliciter
eueniat) à me accipite, in nomine Patris, & Filij, &
Spiritus sancti, Amen,

Iam

Iam uerò, ut hanc quasi prouinciam doctrinæ ca-
pessere uos, omnibus planum faciatis, simulque ut de-
claretis eruditionem uestram, Age, ordiatur secundus
ordine inter uos Magister Bartholomeus Vuagnerus
Vueiffenfensis legere librum Aristotelis Ethico-
rum, nomine aliorum omnium.

Sed quia hæc initia tantum esse debent profes-
sionis uestræ, Ideo, præsertim iam tam longo tempore
consumto, finem tandem facere par fuerit, ut his re-
bus ultimus quasi actus imponatur, quem æquum est
complecti Gratiarum actionem. Has igi-
tur partes sumat atque agat Magi-
ster Ioannes Rotha Neum-
burgensis ordine deci-
mus quartus.

Tam uero, ut hinc patet, non debet
pariter nos omnino excludere, sed in de-
claris conditionibus, ut hinc patet, debet
ordinari per nos Magister Bartholomaeus V. magister
Vulturnensis, sicut hinc patet, sicut hinc
tam homine aliam emittit.

• Sed quia haec iura tantum esse debent prole-
ris ueluti, ideo, praeterquam cum tam longo tempore
contingit, tamen tandem facere per hunc, in his re-
bus ueluti quae actus imponatur, quem exponat
complecti. Cuiusmodi actio est. Haec igitur

est pars sicut sicut sicut sicut

per Joannes Rodericus

burgensis ordine dec-

mus quibus

18. Nov 1996

Nh 1217

ULB Halle 3
001 600 079

TA → OL

Cl 2807 16

SERMO VERSI-
BVS COMPRAEHENSVS
ET HABITVS AB AMBROSIO
LOBASSERO MAGISTRO BONARVM
ARTIVM, CVM NOVIS MAGISTRIS
SCOLASTICI HONORES DE-
CERNERENTVR LIPSIAE,
ANNO

M. D. XLIX.

HVIC ADDITA EST,
FORMA DECLARATIONIS
ET RENVTIATIONIS
ILLORVM.

LIPSIAE
IN OFFICINA VALENTINI
PAPAE.

18.